Il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) Bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali

IL-PULIZIJA (SPETTUR SARAH MAGRI) V. NATASHA BUGEJA (KI. 311798M)

MAĠISTRAT: DR. VICTOR G. AXIAK

04/10/2022

IL-QORTI,

Rat l-imputazzjonijiet segwenti li nħarġu kontra l-imputata:

Lill **Natasha Bugeja** Bin Francis u Jacqueline nee Bugeja **Mwieled: 25/08/1998 Pieta'**

I.d. 311798(M) **Res: Blk G, Ent A, Flt 2, Sqaq ta' Frakass, Birgu.**

Billi int akkuzat talli nhar it- 2/06/2021 ghall- habta ta' 17:45hrs fi Triq il- Bajja s- Sabieha, Birzebbugia, waqt li kont qed taghmel uzu min vettura BBX918

1 Soqt vettura bil-mutur jew vettura ohra, minghajr licenzja tas-sewqan. Kap 65 Artiklu 15 (1)(a), (3)

2 Uzajt, gieghelt jew hallejt lil persuna ohra tuza vettura bil-mutur fit-toroq minghajr polza ta` assigurazzjoni dwar ir-riskji ta` terzi persuni. Kap 104 Artiklu 3 (1)

3 Waqt li kont qed issuq l-imsemmija vettura ghabbejt u garrejt numru ta passiggieri aktar minn dak stabilit mill-ligi. L.S. 65.11 Artiklu 69

4 Soqt l-imsemmija vettura minghajr ma kont qed taghmel uzu mic- cintorin tas- sigurta. Sec.3 LS65.12

5 Kellek tfal li kienu qedin jivjaggaw bhala passiggieri fis- sedil ta quddiem kif wkoll ta wara li ma kienux marbutin permezz ta' sistema ta' rbit tat-tfal li tkun adatta ghall-piz tat-tfal . Sec 7. LS 65.12

6 Soqt vettura bil-mutur, meta l-hgieg tal-vettura ma kienx jippermetti dhul ta` dawl. MVR 110A LS. 65.11

Semgħet u rat ix-xhieda miġjuba quddiemha u ċioe ix-xhieda ta' PC 1035 (affidavit), Brian Farrugia (Transport Malta) u Kenneth Pace (Transport Malta – affidavit).

Rat l-atti proċesswali.

Semgħet it-trattazzjoni finali tal-Prosekuzzjoni u tad-Difiża.

Qed tagħti din is-

Sentenza

Mill-affidavit ta' PC 1035 N. Micallef jirriżulta ben pruvat illi l-imputat kienet qed issuq il-vettura in kwistjoni fid-data, ħin u lok indikati fiċ-ċitazzjoni, b'numru ta' passiġġieri aktar minn dak stabbilit mill-liġi u mingħajr ma' kienet qed tagħmel użu taċ-ċinturin tas-sigurta'. Jirriżulta ukoll illi kellha tfal jivvjaġġaw magħha bħala passiġġieri fis-*seat* ta' quddiem meta dawn ma' kienux marbuta permezz ta' sistema ta' rbit tat-tfal li tkun adatta għall-piż tagħhom. Għalhekk l-imputazzjonjiet numru tlieta (3), erba (4) u ħamsa (5) jirriżultaw.

Fir-rigward tal-ewwel (1) imputazzjoni joħroġ mill-affidavit ta' Kenneth Pace (Transport Malta) illi din kellha l-liċenzja tas-sewqan proviżorja revokata bl-akkumulazzjoni tal-punti fit-12 ta' Settembru 2018. Madanakollu <u>**ma' jirriżultax**</u> illi qabel id-data tal-allegat reat din ġiet mgħarrfa b'tali revoka u lanqas illi din raġjonevolment kellha tkun taf biha (billi pereżempju titressaq prova illi kienet preżenti għal xi seduta quddiem il-Kummissarju għall-Ġustizzja meta ġiet ikkundannata xi punti penali, jew illi ħallset multa għal xi kontravvenzjoni illi kellha konness magħha ż-żieda ta' xi punti penali). Joħroġ biss illi fil-25 ta' Lulju 2022 l-imputata ddikjarat l-istess liċenzja bħala mitlufa u dan huwa ferm wara d-data tal-allegat reat. Għalhekk l-ewwel (1) imputazzjoni ma' tirriżultax.

Fir-rigward tas-sitt (6) imputazzjoni ma' tressqitx l-aħjar prova li setgħet tinġieb mill-Prosekuzzjoni dwar li l-ħġieġ tal-vettura ma' kienx jippermetti dħul ta' dawl inkluż ritratti tal-istess vettura. Għalhekk din ukoll ma' tirriżultax.

Jonqos biss li l-Qorti tikkunsidra l-imputazzjoni dwar il-polza tal-assigurazzjoni (it-tieni imputazzjoni).

Kif diġà kellha l-opportunita tgħid f'sentenzi oħra passati, fil-fehma tal-Qorti l-elementi neċessarji ghall-vjolazzjoni ta' dan l-artiklu huma s-segwenti:

- <u>L-imputat/a:</u> Fil-każ ta' "użu" l-imputat jista' jkun kwalunkwe persuna li tista' tinstab kriminalment responsabbli taħt il-liġi. Fil-kaz ta' "ġiegħelt jew ħallejt", l-imputat jrid ikun sid il-vettura, xi ħadd li għandu pussess tagħha jew inkella xi ħadd li lilu ġiet fdata

l-vettura. Għalkemm l-Artikolu 3(1) ma' jispeċifika xejn f'dan ir-rigward, il-persuna li ġġiegħel jew tħalli lil persuna oħra tuża vettura mingħajr kopertura lil terzi trid tkun neċessarjament jew sid il-vettura jew persuna li għandha pussess tagħha inkella persuna illi mill-provi jirriżulta illi lilha ġiet fdatha, mqar b'mod temporanju, l-vettura in kwistjoni.

F'dan il-kaz, mill-provi esebiti irrizulta ampjament illi l-vettura in kwistjoni kienet qed tinstaq mill-imputata. Dan l-ewwel element huwa għaldaqstant sodisfatt.

- Il-vettura bil-mutur: Haġa minn ewl id-dinja illi trid tintuża "*vettura bil-mutur*" sabiex dan ir-reat jissussisti. F'dan il-każ, il-vettura bil-mutur li intużat kienet il-vettura tal-għamla Peugeot bin-numru ta' reġistrazzjoni BBX918. Dan l-element huwa għalhekk sodisfatt.

- Il-lok: Il-vettura bil-mutur trid tintuża fit-toroq. Li jfisser dan illi l-vettura trid tkun qed tiġi effettivament misjuqa fit-triq. F'dan il-każ, dan l-element huwa ukoll sodisfatt ġaladarba jirriżulta mill-provi illi l-vettura in kwistjoni kienet qed tinstaq ġewwa Triq il-Bajja s-Sabiħa, Birżebbuġa.

- L-użu tal-vettura (mill-persuna li tużha jew li ġiet permessa jew mġiegħla tużha) ma' jkunx kopert b'polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni: Dwar dan l-aħħar element, il-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta, ossia' l-Ordinanza dwar l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur għar-Riskji ta' Terzi Persuni, ġiet promulgata permezz tal-Ordinanza XXXVI tal-1939 (permezz ta' proklama li ġiet sussegwentement revokata l-Ordinanza baqgħet ma' daħlitx fis-seħħ qabel l-1947) bħala, dak iż-żmien, il-Kap 165 tal-Liġijiet ta' Malta. L-artiklu 3(1) in kwistjoni mill-bidu nett kien jaqra eżattament kif jaqra llum il-ġurnata u m'huwiex il-każ, kif ġieli ġie argumentat quddiem il-Qrati tagħna, illi wara li Malta daħlet fl-Unjoni Ewropeja kellu jinbidel dan l-artiklu tal-liġi biex jiġi ċċarat illi hija l-vettura li għandha tkun koperta u mhux neċessarjament il-persuna li tużaha.

Polza tal-assigurazzjoni ta' vettura hija tipikament (għalkemm mhux esklussivament) maħruġa jew "*Fully Comprehensive*" jew "*Third Party, Fire & Theft*" jew inkella "*Third Party Only*". It-tlett tipi ta' polza għandhom lkoll xi ħaġa in komuni: dik li t-terza persuna, tkun min tkun, hija koperta mill-assigurazzjoni u f'każ illi dik it-terza persuna ssofri danni, sew għall-proprjeta' tagħha u/jew għall-persuna tagħha, din tkun tista' tagħmel *claim* u titlob kumpens għar-risarċiment tad-danni. Bil-liġi (ossia taht l-Art. 4 tal-Kap. 104), kull polza ta' assigurazzjoni ta' vettura trid tkun minimament tkopri t-terzi persuni. Fi kliem ieħor, **m'huwiex possibbli illi kumpanija ta' assigurazzjoni toħroġ polza ta' assigurazzjoni ta' vettura mingħajr ma' tkopri t-terz**.

Naturalment min jaffordja u jiflaħ iħallas ftit iżjed, jista' jkopri r-riskji tiegħu ukoll u/jew ta' min ikun qiegħed isuq. Hawn min jkopri r-riskji tiegħu u/jew tas-sewwieq f'kaz illi jsofri danni li jirriżultaw minn nar jew serq ("*Third Party, Fire & Theft")* u hawn min jagħżel dik il-polza li tissejjah *"Fully Comprehensive*" u b'hekk ikopri ħafna mid-danni li jista' jsofri hu jew is-sewwieq kemm fil-persuna tiegħu u kemm fil-vettura tiegħu.

Kwalunkwe polza ta' assigurazzjoni tas-sewqan tiġi maħruġa lill-*policyholder*, f'dan il-każ lil ċertu Raymond Abela, u tispeċifika ukoll dawk il-persuni li jkunu awtorizzati li jsuqu l-vettura. F'dan il-każ il-polza in kwistjoni tispeċifika illi awtorizzati jsuqu l-vettura huma: il-*policyholder* u *"Any Driver Aged 25 Years and Over Driving on the Policyholder's order or permission".* F'dan il-każ il-persuna li kienet qed issuq il-vettura, l-imputata, kellha inqas minn ħamsa u għoxrin (25) sena u inoltre ma' kienetx fil-pussess ta' liċenzja ta' sewqan valida għalkemm mill-provi rriżulta illi din ma' kienetx konxja ta' dan il-fatt billi qatt ma' ġiet notifikata bid-deċiżjoni tar-revoka tagħha minn Transport Malta. F'każ ta' inċident fit-triq (xi ħaġa li ma' ġratx fil-każ odjern) kemm il-*policyholder* u kemm l-imputata kien ikollhom problema għal risarċiment tad-danni mingħand il-kumpanija tal-assigurazzjoni għaliex din kienet tkun intitolata tirrifjuta l-kopertura abbażi ta' esklużjoni mill-polza stess. **Fi kwalunkwe każ però din kienet tkun kwistjoni ta' natura ċivili u m'hijiex ta' rilevanza għall-kamp kriminali**. Li huwa rilevanti, anzi kruċjali għall-fini tal-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta, u

kwindi għal din il-kawza, huwa illi għall-użu ta' dik il-vettura tkun teżisti polza ta' assigurazzjoni li tkun *in vigore*. Jekk tali polza tkun teżisti, allura t-terz **dejjem** ikun protett (ħlief f'ċertu każijiet speċifiċi elenkati fil-liġi u li ma' japplikawx għal dan il-każ) għaliex jiġri x'jiġri, tkun qed tinstaq minn min tkun qed tinstaq, il-kumpanija tal-assigurazzjoni tkun obbligata tagħmel tajjeb għad-danni li t-terz jsofri b'kawża tal-użu tal-vettura. Għalhekk f'dan il-każ il-kumpanija tal-assigurazzjoni xorta waħda tkun obbligata tikkumpensa lit-terz għad-danni subiti minnu, naturalment dejjem jekk l-istess terz huwa ċivilment intitolat għal tali kumpens. Dan ir-risarċiment mhux neċessarjament li jseħħ awtomatikament imma eventwalment isir. Filfatt it-terza persuna tista' anke tiftaħ kawża ċivili fil-Qorti jew fiċ-Ċentru Malti tal-Arbitraġġ, skond il-valur tal-każ, kontra l-persuna assigurata bil-polza u f'kaz ta' sentenza favur it-terz, l-assiguratur huwa obbligat taħt l-Art. 10(1) tal-Kap. 104 illi jħallas lill-istess terz **anke jekk l-assiguratur ikun intitolat jannulla jew iħassar il-polza.** Naturalment imbagħad l-istess assiguratur ikollu d-dritt li jitlob risarċiment tad-danni mingħand l-assigurat – materja li hija ukoll ta' natura ċivili.

Dan kollu jfisser illi fir-rigward tal-kopertura tat-terz ma' tagħmilx differenza jekk min kien qiegħed juża l-vettura u kkawża d-danni kellux liċenzja tas-sewqan jew le, għandux inqas minn 25 sena jew le, jew jekk huwiex b'xi mod eskluż mill-kopertura tal-polza jew le. It-terz dejjem protett jekk fis-seħħ ikun hemm polza ta' assigurazzjoni tal-vettura.

It-terz ma' jkunx protett biss jekk fid-data ta' xi inċident li jkun involut fih hu **ma' jkunx hemm fis-seħħ** polza ta' assigurazzjoni għal dik il-vettura **u huwa dan il-każ illi ried jipprevjeni milli jiġri l-leġislatur permezħz tal-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Liġijiet ta' Malta**. F'każijiet bħala dawn, it-terz xorta jista' jkollu forma ta' protezzjoni billi japplika lill-Fond għal Protezzjoni u Kumpens taħt l-Art. 9D(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta però dan mhuwiex desiderabbli u hija sitwazzjoni bħal din illi l-leġislatur ried jipprevjeni milli tiġri permezz tal-Art. 3(1). Fil-każ odjern il-polza tal-assigurazzjoni tkopri l-perjodu ta' bejn is-6 ta' Mejju 2021 u t-28 ta' Frar 2022 u għaldaqstant kienet tkopri anke dak kollu li seta' ġara lit-terz fid-data in kwistjoni.

Il-Qorti tapprezza li jista' jkun hemm interpretazzjonijiet diverġenti dwar dan il-punt. Matul is-snin din il-Qorti u anke l-Qorti tal-Appell ġieli ddeċidew illi l-kliem *"għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra"* fl-Art. 3(1) tal-Kap. 104 jfissru illi l-polza tal-assigurazzjoni għanda tkopri **il-persuna li tkun qed tuża l-vettura** u mhux tant il-vettura nnifisha. Li jfisser dan li jekk għal xi raġuni l-imputat ikun eskluż mill-kopertura (per eżempju għaliex m'għandux liċenzja tas-sewqan jew għaliex għandu inqas minn 25 sena jew għax ma' jkunx "*sewwieq awtorizzat*" speċifikat fil-polza) allura huwa jkun ħati tal-akkuża miġjuba kontrih taħt l-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Liġijiet ta' Malta. Din il-Qorti ma' taqbilx ma' din l-interpretazzjoni u taqbel iżjed mal-posizzjoni li kemm il-darba ttieħdet mill-Qorti tal-Appell, bħal per eżempju fil-sentenza fl-ismijiet **Pulizija vs Emanuel Zarb** (App. Nru. 329:2010:MM, 26 ta' Marzu, 2015) fejn kien intqal hekk:

> ***"… Id-diċitura tal-Artikolu 3(1) tal-Kap 104 hija ċara u ma tħalli lok għall-ebda tip ta' interpretazzjoni. Jissussistu l-elementi tar-reat previst fl-imsemmi artikolu meta ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar riskji ta' terzi persuni, skond id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza. Is-sempliċi fatt li tkun tissussisti kopertura assigurattiva jeskludi għal kollox ir-reat kontemplat fl-imsemmi artikolu*** **(sottolinear u emfasi miżjuda minn din il-Qorti).** ***Eventwali ksur tal-kondizzjonijiet tal-polza jista` jwassal għal konsegwenzi ta' natura civili bejn l-assikuratur u l-assigurat, senjatament l-eventwali dritt ta' regress ċivili li l-assiguratur jista` jkollu fil-konfront tal-assikurat. Iżda tali kwistjonijiet ta' natura ċivili huma res inter alios acta bejn l-assikuratur u l-assigurat u huma għal kollox estranei għal dak li jirrigwarda r-reat kontemplat fl-artikolu 3(1) tal-Kap 104 billi dan ir-reat jissussisti biss meta ma tkunx fis-seħħ polza ta' assigurazzjoni"***

Lanqas ma' taqbel din il-Qorti ma' posizzjoni li ġieli ttieħdet mill-Qrati tagħna fil-passat fis-sens illi sabiex ixejjen il-presunzjoni li wettaq reat taħt l-Artikolu 3(1), l-imputat jeħtieġlu jippreżenta xi dikjarazzjoni mill-kumpanija tal-assigurazzjoni tiegħu illi l-polza tkopri ukoll terzi persuni. Din hija xi haġa preżunta u *semmai* għandha tkun il-prosekuzzjoni illi f'każ illi l-imputat jipproduċi bħala prova tiegħu polza tal-assigurazzjoni li tkopri l-użu tal-vettura, iġġib prova illi minkejja l-eżistenza ta' dik il-

polza, jeżistu ċirkustanzi (fosthom dawk kontemplati taħt l-Art. 10(2) jew (3) tal-Kap. 104) li minħabba fihom **terzi persuni** jistgħu ma' jkunux koperti.

Fil-każ in kwistjoni kif diġà inghad, mill-provi joħroġ illi fir-rigward tal-użu tal-vettura kien hemm eżistenti fil-ġurnata tal-allegat reat, polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni u għalhekk din l-imputazzjoni ma' tistax tirriżulta.

Deċiżjoni

Għar-raġunijiet msemmija l-Qorti filwaqt li tillibera lill-imputata mill-imputazzjonijiet numru wieħed (1), tnejn (2) u sitta (6), wara li rat l-Art. 69 tal-Leġislazzjoni Sussidjarja 65.11, l-Art. 3 tal-Leġislazzjoni Sussidjarja 65.12 u l-Art. 7 tal-Leġislazzjoni Sussidjarja 65.12, issibha ħatja tal-imputazzjonijiet numru tlieta (3), erba' (4) u ħamsa (5) u tikkundannaha tħallas ammenda ta' € 60.

V.G. Axiak — **Y.M. Pace**

Maġistrat — **Dep. Reġistratur**